

उपस्तोयावदायाभिधारयति १) तदेवैनाः संतपयतीति (१७.) च श्रवणात् ॥ ॥

नवमो कण्डिका ॥ १ ॥

अथ पद्धतिः ॥

व्रीहोणां यवानां वा हविः सर्वत्र भवति · व्रीह्याग्रयणानन्तरं यवाग्रयणा-
दर्वाग्रोहिभिरेव दर्शपूर्णमासौ कार्यौ यवाग्रयणानन्तरं च प्राग्व्रीह्याग्रयणाद्य-
वैरेव · अथवा सदा व्रीहिभिरेवेत्यापस्तम्बः · दर्शपूर्णमासयोरेवायं द्रव्यनियमः
विकृतिधनियमः । तस्य हविषो द्विरवद्यति · पुरोडाशचर्वादेर्मध्यप्रदेशादेकमङ्गु-
ष्ठपर्वमात्रं तिरश्चीनमवदानमवद्यति तथैव द्वितीयं हविःपूर्वभागात् · कथम्
असम्भिन्दन् अवदानयोर्मर्यादाभङ्गमकुर्वन्नित्यर्थः । पञ्चार्पेयाणां जमदग्नीनां जमद-
ग्निप्रवराणां च हविषस्त्रिरवद्यति एवं मध्यात् द्वितीयं पूर्वभागात् तृतीयं पश्चा-
द्भागात् · यत्र-यत्र चतुरवत्तं दृश्यते आज्यभागपत्नीसंयाज्ञोपांशुयाज्ञाग्निहोत्रहो-
मादावपि तत्र सर्वत्र जमदग्नीनां पञ्चावत्तमेव भवति · अथवा जमदग्नीनां पञ्चा-
वत्तमेव इतरेषां चतुरवत्तं पञ्चावत्तं वा । दधिपयसोरपि सुवेणावदानग्रहणम्
अतस्तद्वदानमप्यङ्गुष्ठपर्वमात्रमेव भवति । हविषोऽवदानात्प्रथममाज्यं सकृदव-
दाय ततो हविरवदेयम् पुनरप्यन्ते आज्यं सकृदेवावदेयम् । स्विष्टकृति तु
प्रधानावदानादेकोनं हविषोऽवदानं भवति · येषां प्रधानयागे अवदानद्वयम् तेषां
स्विष्टकृत्येकमवदानम् येषामवदानत्रयं प्रधानयागे तेषां हविष उत्तरार्धादेव
स्विष्टकृत्यवदानद्वयम् · उपस्तारः सकृत् उपर्यभिधारणं द्विवारं भवति । हविषो
ऽवदायावदानयोः प्रत्यभिधारणम् · स्विष्टकृदवदानानन्तरं हविषः प्रत्यभिधारणं
न भवति । एककपालः पुरोडाशः सर्वहुतः कर्तव्यः ॥ चतुर्थ्यन्तेन देवतापदे-
नानुवाचनप्रैषः कर्तव्यः अग्नयेऽनुब्रूहीत्येवं सोमायानुब्रूहि । आश्रावणानन्तरं
यत्र मैत्रावरुणः प्रेष्यते तत्रापि चतुर्थ्यन्तमेव देवतापदं प्रयोज्यम् अग्नये प्रेष्य
सोमाय प्रेष्येत्येवम् · आश्रावणानन्तरं यत्र मैत्रावरुणस्य प्रैषाभावस्तत्र द्वितीयात्तं
देवतापदमुच्चारणीयम् अग्निं यज्ञ सोमं यजेत्येवम् । प्रैषसम्बन्धिन्यनुवाचने
द्रव्ये षष्ठी विभक्तिर्भवति यथेन्द्राग्निभ्यां हागस्य हविषोऽनुब्रूहीति (६. ८. १३.)